

Initiatief Wetsvoorstel inzake examinering in groepsverband

Dit is een initiatief tot het doen van een wetsvoorstel ter toevoeging van de volgende wetsregels:

- Wet tot regeling van het voortgezet onderwijs: **Artikel 29b. Examineren in groepsverband;**
- Wet houdende bepalingen met betrekking tot de educatie en het beroepsonderwijs: **Artikel 7.4.4b. Examineren in groepsverband;**
- Besluit houdende bepalingen inzake de eindexamens aan de scholen voor v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. en l.b.o.: **Artikel 4a Examineren in groepsverband;**
- Wet houdende bepalingen met betrekking tot het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek: **Artikel 7.11b Examineren in groepsverband.**

Deze wetsregels zijn op de navolgende pagina's beschreven, gevolgd door een toelichting op de voorgestelde wetgeving.

's Gravenhage, 31 maart 2013,

Dhr. mr. drs. R. Van Someren

Wet tot regeling van het voortgezet onderwijs (14 februari 1963)

Artikel 29b. Examineren in groepsverband

1. Aan de voorwaarden welke zijn gesteld in artikel 29, derde lid en in artikel 29a, is niet voldaan indien het voldoen aan eindtermen deels of volledig wordt gebaseerd op opdrachten welke de leerling samen met anderen heeft uitgevoerd.
2. Lid 1 is niet van toepassing indien:
 - a. door het bevoegde gezag met zekerheid kan worden vastgesteld welke bijdrage iedere individuele leerling aan de betreffende opdracht of opdrachten heeft geleverd, en
 - b. de individuele leerling aan wie een diploma of getuigschrift wordt toegekend, naar deskundig oordeel van het bevoegde gezag, middels diens bijdrage aan de betreffende opdracht of opdrachten voldoende blijkt heeft gegeven te beschikken over de vereiste kennis en vaardigheden welke getoetst zijn middels die bijdrage, en
 - c. de leerling, zoals bedoeld in sub b van dit lid, eventueel aangevuld met individuele examinering, naar deskundig oordeel van het bevoegde gezag, heeft voldaan aan de in sub b vermelde eisen voor ieder onderdeel waarvan het betreffende diploma of getuigschrift de beschikking over deze kennis en vaardigheden veronderstelt.

Wet houdende bepalingen met betrekking tot de educatie en het beroepsonderwijs (31 oktober 1995)

Artikel 7.4.4b. Examineren in groepsverband

1. Een examen of examenonderdeel is niet met goed gevolg afgelegd indien de kandidaat hiertoe een of meerdere opdrachten samen met anderen heeft uitgevoerd.
2. Lid 1 is niet van toepassing indien:
 - a. door het bevoegde gezag met zekerheid kan worden vastgesteld welke bijdrage iedere individuele kandidaat aan de betreffende opdracht of opdrachten heeft geleverd, en
 - b. de individuele kandidaat, naar deskundig oordeel van het bevoegde gezag, middels diens bijdrage aan de betreffende opdracht of opdrachten voldoende blijkt heeft gegeven te beschikken over de vereiste kennis en vaardigheden welke getoetst zijn middels die bijdrage, en
 - c. de kandidaat, zoals bedoeld in sub b van dit lid, eventueel aangevuld met individuele toetsing, naar deskundig oordeel van het bevoegde gezag, heeft voldaan aan de in sub b vermelde eisen voor ieder onderdeel van het desbetreffende examen.

Besluit van 10 juli 1989, houdende bepalingen inzake de eindexamens aan de scholen voor v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. en l.b.o.

Artikel 4a Examineren in groepsverband

1. Een examen is niet met goed gevolg afgelegd indien de kandidaat hiertoe een of meerdere opdrachten samen met anderen heeft uitgevoerd.
2. Lid 1 is niet van toepassing indien:
 - a. door het bevoegde gezag met zekerheid kan worden vastgesteld welke bijdrage iedere individuele kandidaat aan de betreffende opdracht of opdrachten heeft geleverd, en
 - b. de individuele kandidaat, naar deskundig oordeel van het bevoegde gezag, middels diens bijdrage aan de betreffende opdracht of opdrachten voldoende blijkt heeft gegeven te beschikken over de vereiste kennis en vaardigheden welke getoetst zijn middels die bijdrage, en
 - c. de kandidaat, zoals bedoeld in sub b van dit lid, eventueel aangevuld met individuele toetsing, naar deskundig oordeel van het bevoegde gezag, heeft voldaan aan de in sub b vermelde eisen voor ieder onderdeel van het desbetreffende examen.

Wet houdende bepalingen met betrekking tot het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (8 oktober 1992)

Artikel 7.11b Examineren in groepsverband

1. Een tentamen of examen is niet met goed gevolg afgelegd indien een tentaminandus of examinandus hiertoe een of meerdere opdrachten samen met anderen heeft uitgevoerd.
2. Lid 1 is niet van toepassing indien:
 - a. door het bevoegde gezag met zekerheid kan worden vastgesteld welke bijdrage iedere individuele tentaminandus of examinandus aan de betreffende opdracht of opdrachten heeft geleverd, en
 - b. de individuele tentaminandus of examinandus aan wie een bewijsstuk of getuigschrift wordt toegekend, naar deskundig oordeel van het bevoegde gezag, middels diens bijdrage aan de betreffende opdracht of opdrachten voldoende blijkt heeft gegeven te beschikken over de vereiste kennis en vaardigheden welke getoetst zijn middels die bijdrage, en
 - c. de tentaminandus of examinandus, zoals bedoeld in sub b van dit lid, eventueel aangevuld met individuele toetsing, naar deskundig oordeel van het bevoegde gezag, heeft voldaan aan de in sub b van dit lid vermelde eisen voor ieder onderdeel waarvan het in artikel 7.11, lid 1 vermelde bewijsstuk of het in lid 2 van dat artikel genoemde getuigschrift de beschikking over deze kennis en vaardigheden veronderstelt.

Toelichting

Zowel in het beroepsonderwijs als in het wetenschappelijk onderwijs komt het voor dat kennis en vaardigheden voor eindtermen deels worden getoetst middels projectmatige opdrachten welke door leerlingen of studenten (*kandidaten*) in groepsverband of in duo's moeten worden uitgevoerd.¹ In een deel van de gevallen waarin die toetsingmethode wordt toegepast is het gebruikelijk dat examinatoren en andere beoordelaars de daaruit voortkomende eindproducten, zoals scripties of andere werkstukken, plegen te beoordelen en in onvoldoende mate de kennis en vaardigheden van individuele examinandi of aspirant beroepsbeoefenaars. Wanneer niet wordt bepaald welke individuele kandidaat welke bijdrage aan het eindproduct heeft geleverd, wordt evenmin bepaald welke kandidaat beschikt over welke relevante kennis en vaardigheden. In plaats daarvan wordt het oordeel over het eindproduct toegekend aan ieder afzonderlijk groepslid, ongeacht of dat oordeel volledig op ieder van hen van toepassing is. Indien dat oordeel op een kandidaat niet van toepassing is kan dat, bij een negatief oordeel, inhouden dat die kandidaat ten onrechte een diploma of getuigschrift wordt onthouden. Bij een positief oordeel kan dat inhouden dat aan die kandidaat een wettelijk bewijsstuk (diploma of getuigschrift) wordt toegekend van kennis en vaardigheden waarover de houder van dat bewijsstuk niet beschikt.

Examinatoren en andere beoordelaars van beroepsbekwaamheden voelen zich soms aan handen en voeten gebonden doordat toegepaste of voorgeschreven exameninstrumenten of -toetsingsmethoden hen onvoldoende in staat stellen om de kennis en vaardigheden van individuele kandidaten te beoordelen, en zij een juridische basis missen waarop zij hun bezwaar tegen die instrumenten of methoden kunnen gronden. De hier voorgestelde wetten kunnen hen, en andere betrokkenen, die juridische basis bieden, welke eveneens kan dienen als aanvullende richtlijn voor ontwikkelaars van exameninstrumenten, praktijkbegeleiders en examenorganen.

Afgezien van het gemis van de mogelijkheid om voldoende vast te stellen welke bijdrage individuele kandidaten aan een eindproduct hebben geleverd, pleegt bij dergelijke projectmatige opdrachten taakverdeling plaats te vinden, waarbij ieder groepslid slechts het aan hem of haar toebedeelde deel van het totaal aan examenverrichtingen uitvoert. Omdat groepsleden overwegend vrij worden gelaten om zelf taken onderling te verdelen, pleegt een ieder te kiezen voor die examenverrichtingen waarin hij of zij zich meer bekwaam acht dan voor andere opgelegde examenverrichtingen. In dergelijke gevallen heeft ieder slechts een deel van het examen (examenverrichtingen) doorlopen, maar worden zij allen beoordeeld alsof ieder van hen het examen volledig heeft doorlopen. Voorkomende zwakheden of incompetentie van individuele kandidaten blijven daardoor verborgen wanneer het eindproduct positief wordt beoordeeld en beoordelingen van examenverrichtingen van ieder afzonderlijk groepslid wordt toegekend aan alle groepsleden, zonder dat die anderen die verrichtingen hebben gepleegd. Op dezelfde wijze kunnen bekwame kandidaten ten onrechte een slechte beoordeling krijgen, omdat zij in onvoldoende mate in staat zijn gesteld om hun bekwaamheden te tonen, en zij de pech hadden minder bekwame groepsleden te hebben, waardoor aan het eindproduct een laag oordeel wordt toegekend.

Met dit wetsvoorstel wordt beoogd bij te dragen aan rechtvaardiging van:

¹ Dit wetsvoorstel heeft betrekking op opdrachten welke door twee of meer personen samen worden uitgevoerd. Waar het woord *groepsverband* is gebruikt, is naast groepsverband eveneens *duo's* bedoeld.

- de gedachte dat een aan een kandidaat van een wettelijk erkende onderwijsinstelling toegekende eindbeoordeling een feitelijke weergave is van diens kennis en kunde, en aan;
- verwachtingen welke worden gewekt door het houden van een diploma of getuigschrift van wettelijk erkende onderwijsinstellingen.

Dit wordt bewerkstelligd door de volgende risico's van eindtoetsing in groepsverband voor wettelijk erkende opleidingen te mitigeren:

- a. Wettelijk erkende bewijsstukken van bekwaamheid (diploma's of certificaten) worden toegekend aan personen waarvan men niet feitelijk heeft vastgesteld dat zij daadwerkelijk over al die bekwaamheden beschikken. Dit omvat eveneens het risico dat gediplomeerden en gecertificeerden niet kunnen voldoen aan de verwachtingen welke de wettelijke bewijsstukken (diploma's of certificaten) wekken;
- b. Wettelijk erkende bewijsstukken van bekwaamheid (diploma's of certificaten) worden aan personen onthouden doordat zij onvoldoende in staat zijn gesteld om aan te tonen dat zij aan alle eindtermen voldoen.

Ten aanzien van het Middelbaar Beroepsonderwijs sluit dit ontwerp aan op Standaard 1 van de Regeling van de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van 2 september 2011, nr. BVE/312893, houdende de landelijke standaarden voor de kwaliteit van de examens van de beroepsopleidingen (Regeling standaarden examenkwaliteit mbo 2012) en wel in het bijzonder het portretelement van indicator 1.4 (beoordelingswijze): *de beoordelaar eruit kan opmaken welke (deel)waardering aan een prestatie van een student toegekend moet worden*. Voor het overige onderwijs waarop dit wetsvoorstel van toepassing is, zijn – voor zover bekend – dergelijke bepalingen nog niet gecodeerd.

Artikelsgewijs

Wet tot regeling van het voortgezet onderwijs (14 februari 1963)

Aan Afdeling 1, Hoofdstuk 1 van deze wet wordt toegevoegd aan § 2. Toetsen en eindexamens, artikel 29b: *Examineren in groepsverband*.

In lid 1 van dit artikel wordt verwezen naar artikel 29, lid 3 waarin is geregeld dat zij die het eindexamen met goed gevolg hebben afgelegd, een diploma ontvangen en dat leerlingen van een school voor voorbereidend beroepsonderwijs, voor zover het betreft de basisberoepsgerichte leerweg, die met goed gevolg een gedeelte van het examenprogramma hebben afgelegd, een getuigschrift voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs ontvangen en leerlingen die een leer-werktraject met goed gevolg afsluiten, een diploma basisberoepsgerichte leerweg/leer-werktraject ontvangen. In lid 1 van artikel 29b wordt gesteld dat aan de voorwaarden welke zijn gesteld in de zojuist beschreven bepaling art. 29, lid 3 niet is voldaan indien het voldoen aan de desbetreffende eindtermen deels of volledig wordt gebaseerd op opdrachten welke de leerling in groepsverband heeft uitgevoerd. Dientengevolge geldt dat zij die het eindexamen, of een deel ervan, hebben afgelegd in groepsverband, het eindexamen niet met goed gevolg hebben afgelegd, voor zover het betreft de basisberoepsgerichte leerweg

dat gedeelte van het examenprogramma niet met goed gevolg hebben afgelegd en leerlingen het door hen doorlopen leer-werktraject niet met goed gevolg hebben afgesloten.

In lid 1 wordt eveneens verwezen naar artikel 29a van de wet tot regeling van het voortgezet onderwijs, waarin is geregeld dat leerlingen die een school voor praktijkonderwijs verlaten, een getuigschrift praktijkonderwijs ontvangen, met dien verstande dat het bevoegd gezag aan leerlingen die de opleiding hebben afgerond en daarvoor naar het oordeel van het bevoegd gezag in aanmerking komen, een schooldiploma praktijkonderwijs kan uitreiken. In lid 1 van artikel 29b wordt gesteld dat leerlingen hun opleiding niet hebben afgerond, zoals is bepaald in art. 29a indien het voldoen aan eindtermen deels of volledig wordt gebaseerd op opdrachten welke de leerling in groepsverband met anderen heeft uitgevoerd. Zij komen daardoor niet in aanmerking voor een getuigschrift praktijkonderwijs voor zover daarmee, impliciet of expliciet, en geheel of gedeeltelijk, wordt gerefereerd aan opdrachten welke de kandidaat samen met één of meerdere anderen heeft uitgevoerd.

In lid 2 van artikel 29b zijn drie cumulatieve uitzonderingen gegeven op het bepaalde in lid 1. Die uitzonderingen zijn vermeld in respectievelijk sub a, b en c.

- a. In sub a wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub b en c) het bevoegde gezag met zekerheid kan vaststellen welke bijdrage iedere individuele leerling aan de betreffende opdracht of opdrachten heeft geleverd. Dit heeft betrekking op de toegepaste exameninstrumenten en toetsingsmethoden die examinatoren of andere bevoegde beoordelaars voldoende mogelijkheid moeten bieden om de relevante kennis en vaardigheden van iedere individuele kandidaat te bepalen;
- b. In sub b wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub a en c) het bevoegde gezag gebruik maakt van de mogelijkheden welke in sub a zijn beschreven en op grond daarvan vast stelt dat de individuele kandidaat voldoet aan de kennis- en competentiecriteria welke voor die betreffende examenaspecten gelden;
- c. In sub c wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub a en b) het bevoegde gezag de vaststelling welke zij heeft gedaan volgens sub b, heeft gedaan voor alle geldende exameneisen of andere eindtermen. Daar, waar deze vaststelling niet is gedaan, wordt deze voorwaarde toch als zijnde vervuld beschouwd, indien de individuele kandidaat middels erkende individuele toetsing voldoende blijkt heeft gegeven over de vereiste kennis en vaardigheden te beschikken.

Wet houdende bepalingen met betrekking tot de educatie en het beroepsonderwijs (31 oktober 1995)

Aan Titel 4 (*Examens*), §1 van deze wet wordt toegevoegd, artikel 7.4.4b. : *Examineren in groepsverband*.

In lid 1 van dit artikel is bepaald dat een examen of examenonderdeel niet met goed gevolg is afgelegd indien de kandidaat hiertoe een of meerdere opdrachten samen met anderen heeft uitgevoerd.

In lid 2 van artikel 7.4.4b zijn drie cumulatieve uitzonderingen gegeven op het bepaalde in lid 1. Die uitzonderingen zijn vermeld in respectievelijk sub a, b en c.

- a. In sub a wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub b en c) het bevoegde gezag met zekerheid kan vaststellen welke bijdrage iedere individuele leerling aan de betreffende opdracht of opdrachten heeft geleverd. Dit heeft betrekking op de toegepaste exameninstrumenten en toetsingsmethoden die examinatoren of andere bevoegde beoordelaars voldoende mogelijkheid moeten bieden om de relevante kennis en vaardigheden van iedere individuele kandidaat te bepalen;
- b. In sub b wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub a en c) het bevoegde gezag gebruik maakt van de mogelijkheden welke in sub a zijn beschreven en op grond daarvan vast stelt dat de individuele kandidaat voldoet aan de kennis- en competentiecriteria welke voor de desbetreffende examenaspecten gelden;
- c. In sub c wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub a en b) het bevoegde gezag de vaststelling welke zij heeft gedaan volgens sub b, heeft gedaan voor alle geldende exameneisen of andere eindtermen. Daar, waar deze vaststelling niet is gedaan, wordt deze voorwaarde toch als zijnde vervuld beschouwd, indien de individuele kandidaat middels erkende individuele toetsing voldoende blijkt heeft gegeven over de vereiste kennis en vaardigheden te beschikken.

Besluit houdende bepalingen inzake de eindexamens aan de scholen voor v.w.o., h.a.v.o., m.a.v.o. en l.b.o. (10 juli 1989)

Aan Hoofdstuk 1 van dit besluit (ook bekend onder de naam 'examenbesluit VO'), wordt toegevoegd, artikel 4a : *Examineren in groepsverband.*

In lid 1 van dit artikel is bepaald dat een examen of examenonderdeel niet met goed gevolg is afgelegd indien de kandidaat hiertoe een of meerdere opdrachten samen met anderen heeft uitgevoerd.

In lid 2 van artikel 4a zijn drie cumulatieve uitzonderingen gegeven op het bepaalde in lid 1. Die uitzonderingen zijn vermeld in respectievelijk sub a, b en c.

- a. In sub a wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub b en c) het bevoegde gezag met zekerheid kan vaststellen welke bijdrage iedere individuele leerling aan de betreffende opdracht of opdrachten heeft geleverd. Dit heeft betrekking op de toegepaste exameninstrumenten en toetsingsmethoden die examinatoren voldoende mogelijkheid moeten bieden om de relevante kennis en vaardigheden van iedere individuele kandidaat te bepalen;
- b. In sub b wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub a en c) het bevoegde gezag gebruik maakt van de mogelijkheden welke in sub a zijn beschreven en op grond daarvan vast stelt dat de individuele kandidaat voldoet aan de kennis- en competentiecriteria welke voor die betreffende examenaspecten gelden;
- c. In sub c wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub a en b) het bevoegde gezag de vaststelling welke zij heeft gedaan volgens sub b, heeft gedaan voor alle geldende exameneisen. Daar, waar deze vaststelling niet heeft plaatsgevonden, wordt deze voorwaarde toch als zijnde vervuld beschouwd, indien de individuele kandidaat middels erkende individuele toetsing voldoende blijkt heeft gegeven over de vereiste kennis en vaardigheden te beschikken.

Wet houdende bepalingen met betrekking tot het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (8 oktober 1992)

Aan Hoofdstuk 7, Titel 1, § 1 van deze wet, wordt toegevoegd, artikel 7.11b : *Examineren in groepsverband.*

In lid 1 van dit artikel is bepaald dat een examen of examenonderdeel niet met goed gevolg is afgelegd indien de kandidaat hiertoe een of meerdere opdrachten samen met anderen heeft uitgevoerd.

In lid 2 van artikel 7.11b zijn drie cumulatieve uitzonderingen gegeven op het bepaalde in lid 1. Die uitzonderingen zijn vermeld in respectievelijk sub a, b en c.

- a. In sub a wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub b en c) het bevoegde gezag met zekerheid kan vaststellen welke bijdrage iedere individuele tentaminandus of examinandus aan de betreffende opdracht of opdrachten heeft geleverd. Dit heeft betrekking op de toegepaste exameninstrumenten en toetsingsmethoden die examinatoren voldoende mogelijkheid moeten bieden om de relevante kennis en vaardigheden van iedere individuele tentaminandus of examinandus te bepalen;
- b. In sub b wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub a en c) het bevoegde gezag gebruik maakt van de mogelijkheden welke in sub a zijn beschreven en op grond daarvan vast stelt dat de individuele tentaminandus of examinandus voldoet aan de kennis- en competentiecriteria welke voor de desbetreffende examenaspecten gelden;
- c. In sub c wordt bepaald dat lid 1 niet geldt indien (naast gelding van sub a en b) het bevoegde gezag de vaststelling welke zij heeft gedaan volgens sub b, heeft gedaan voor alle geldende exameneisen. Daar, waar deze vaststelling niet heeft plaatsgevonden, wordt deze voorwaarde toch als zijnde vervuld beschouwd, indien de individuele tentaminandus of examinandus middels erkende individuele toetsing voldoende blijkt heeft gegeven over de vereiste kennis en vaardigheden te beschikken. In sub c is verwezen naar artikel 7.11, lid 1 van die wet, benadrukkend dat in het geval een tentamen niet met goed gevolg is afgelegd door de desbetreffende examiner of examinatoren *geen* daarop betrekking hebbend bewijsstuk wordt uitgereikt. Eveneens is in sub c verwezen naar artikel 7.11, lid 2 van die wet, benadrukkend dat in het geval een examen niet met goed gevolg is afgelegd, of zolang het instellingsbestuur niet heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan, door de examencommissie *geen* getuigschrift wordt uitgereikt.